

Szerkesztői iroda:

Nagy-Bocskerék,

Zápolya-utca 1-és szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Feladós szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Hónapra 4 re ———— 12 re
Félévre ———— 6 re
Negyedévre ———— 3 re
Égy hónapra ———— 1 re
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el, amonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik mindennap

szombati és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1898.

XXVII. évfolyam. 253. szám.

Hétfő, november 7.

Gróf Bethlen Miklós Hunyadvármegye főispánja.

Nagybecskerek, nov. 7.

Torontálvármegyét ismételten érte az a kitüntetés, hogy az ország főispánjait a mi tisztikarunkból választották. Tallián Béla, Rónay Jenő, Daniel László alispánjai, báró Feilitzsch Berthold főjegyzője volt Torontálvármegyének. S ugyanebben az állásban találta a király bizalma gróf Bethlen Miklóst, kit ő Felső-Hunyadvármegye főispánjává nevezett ki. Igen meg tisztelt e tény nemcsak gróf Bethlen Miklósról, az alig 37 éves férfura nézve, de rendkívül hízelt e vármegye tisztikarára nézve is, mert annak bizonyítékát látjuk a legújabb kinevezésben, hogy a tisztikar oly férfiakból áll, kik a legnehezebb állások betöltésére is alkalmasak.

Gróf Bethlen Miklós még csak 37 éves. Gyasiumi és jogi tanulmányait elvégezvén, megyei szolgálatba lépett, még pedig Temesvármegyében kezdte pályáját, a honnan azonban két év múlva átjött Torontálmegyébe és itt 1885-ben mint közigazgatási fogalmazó gyakornok kezdte hivatalos működését. Már egy év múlva tevékeny részt vett a délvidek egyik legfontosabb közigazgatási szakában, mint helyhatósági biztos működve a csángó telepítésnél. Három évig működött itt azzal a lelkiismeretes pontossággal és kiváló értelmi képességgel, mely gróf Bethlen Miklós egész működését jellemzi. Egy rövid év után, melyet a központban töltött mint árvaszéki ülnök, 1890-ben a megye törvényhatósági bizottsága egyhangulag megválasztotta a törökbecsei járás főszolgabírájának, s hogy mennyire kiérdemelte a járást, de az egész vármegye közönségének bizalmát, bizonyítja az a körülmény, hogy az 1895-iki általános tisztújítás alkalmával újból egyhangulag megválasztották.

Megemlítjük azt is, hogy a törökbecsei főszolgabíró 1893-ban nőül vette máscai

Csernovits Margitot, kivel a legboldogabb házasságban él.

Mikor tavaly a központi főszolgabíró sulyos betegsége a hivataloskodástól való visszavonulásra készítette, a központi ügyek vezetésével gróf Bethlen Miklóst bízta meg a vármegye főispánja. Ezen idő alatt érte őt az a kitüntetés, hogy a belügyminiszter a kumán-tarrasi belvizrendező-társulat kormánybiztosává nevezte ki.

Feilitzsch báró távozásával a vármegye vezetője gróf Bethlent szemelte ki főjegyzőnek, őt helyettesítvén e rendkívül fontoságú állásra és Rónay főispán bölcs és tapintatos intézkedését a tavalyi tavaszi közgyűlésen azzal szentesítette a vármegye közönsége, hogy gróf Bethlen Miklóst egyhangulag megválasztotta megyei főjegyzőnek.

Gróf Bethlen Miklós közel 14 évig szolgált Torontálvármegyét, s ebből másfél évet töltött a központban. Amit a 12 éves tisztviselő ígért volt, azt betartotta mint vármegyei főjegyző is. Ügybuzgó, fáradságot nem ismerő, mintaszertű főjegyzője volt e vármegyének a kötelességtudása, mely igazi uri modorral párosult, köztisztelést szerzett a grófnak, kinek távoztát az egész vármegye közönsége fogja fájlatni.

A király akarata Erdélybe küldi a grótot, a Bethlenek hazájába, melynek harmadtól századdal ezelőtt egy Bethlen volt a fejedelme. Bármennyire sajnáljuk távoztát, örvendünk kell kitüntetésén, mert akarata és tehetsége újabb és nagyobb munkakört találhat.

Torontálvármegye közönségének legjobb kívánatai kísérik gróf Bethlent Hunyadvármegyébe.

Törvényjavaslat a kvótáról. A magyar kvótabizottság nunciumát ma küldik el Bécsbe. A héten tehát az osztrák kvótabizottság megküldheti válaszáat Budapestre és így mi sem állja majd útját annak, hogy a két bizottság együttes jelentése a parlamentek elé terjesztessék. Az E-s. értesülés szerint báró Bánffy Dezsőnek az a terve, hogy nem a királylal dönteti el a jövő évi kvótát, hanem ha lehetséges parlamenti uton intésteti azt el.

Az obstrukció.

Nagybecskerek, november 7.

—S. Az ellenzék nem egyszer kifejezést adott annak a most folyó III-ik számú obstrukció folyamán, hogy akciója nem a szűnyegen forgó kiegyezési kérdések ellen irányul, hanem egyedül Bánffy Dezső báró ellen, a ki őket a legutóbbi választások alkalmával olyan keményen legyőzte az egész vonalon.

Ehhez a kijelentéshez meglehetősen cynikus bátorság kell, először mert leleplezi a személyes érdekeket és gyűlölséget, mint a parlamenti harc és ténykedés rugóit, másodsor pedig mert egy olyan miniszterelnök ellen irányul, a kinek magas érdemeit az országnak nemcsak kormányparti, de ellenzéki része is kénytelen elismerni s ki úgy a korona mint a nép osztatlan bizalmát bírja és megérdemli.

És ha mindennek dacára meg merték indítani ellene az obstrukciós hajszát, (mely ugyan nem neki, de a parlamentarizmusnak válik kárára) vajjon lesz-e arcuk és arcátianságuk azt tovább folytatni még, mikor ma ismét hangos az ország sz. ő dicséretétől s mikor a jó öreg király nevének lelkesült éltetése után természetesen az ő magyar miniszterelnökének is köszönetet szavaz a hálás nemzet.

Vagy talán éppen az ellenzéknek, esetleg éppen a függetlenségi pártnak közönyös, hogy Hentzi szobra örökre eltűnik a budavári Szent-György-térről és helyébe az engesztelődés, a béke és a nemzeti újraébredés képe kerül a mi felejthetetlen imádott királynénk szobrával?

A király akarja eztet így s a nemzet örömebe uszik e szép és nemes gondolat felett, de vajjon lehetséges lett volna ezt csak pár év előtt egy más miniszterelnök alatt csak álmodni is? — és nem elvitázhatatlan örökös érdeme-e Bánffynak, hogy manapság már ez a királyi tény és gon-

A „TORONTÁL” tárczaja.

Őszi kőborgások.

A lyrikus lekasztja őszi kabátját a fogasról, beteglétőgő képet ölt, plajbászt, papirot tesz a zsebébe s megy ki a szabadba, hogy látóletet vegyen föl a haldokló természetéről.

Megáll a százasos tölgy előtt, megazem-üvegesi a koronás titánt, mely arra sem méltatja, hogy lenézzen reá. Észreveszi, hogy a mint meg-megrázkodik a hatalmas lomboszat, levelek válnak meg az ágától, estükben csörgő oszlokokat váltanak elhagyandó testvéreikkel s aztán libegve, kanyarodva hullanak a földre, melyet a sárga levélszöngy már vastagon fődös be.

Több se kell a lyrikusnak. — Olyan keserves bucsutatót zeng a zöld királypalásttól megfosztott fa-fejedelem fölött, hogy — ha ez olvasni tudna — hanyatt vágná magát nevetében.

Soh'se siraed, jó poéta, az erdők herculesi szülöttjét. Az ő kopaszodása nem jelenti Sámson erővesztését. Az óriás ledobja koronáját, mert szunyóválni akar. Annyit dacolt a nyári viharokkal, annyissor kelt öle a szélvészszel, viharokkal, hogy egy kissé fáradtnak érzi magát s pihenőre tér. Az a hosszú tél, neki egy pár mély, csendes lélekzetvétel, mely után ismét megkoronázza magát s dacosan néz farkasszemmet a villámlo viharfelhőkkel.

Mi értelmük van azoknak a szentimentális zűmmögéseknek, melylyel, mint valami elkésett szitakötők, az őszi verselők, benyargalják a ter-

mészetet, panaszszal, sirámmal töltik meg a levegőt.

Nem hal itt meg semmi, hagyjátok abban azt a gyászos cincogást! Annyi az egész, hogy édes anyánk, a természet, ez az imádandó, örökifjú, szép nő, vetkőzni kezd, hogy ágyba térjen. Lerakja megáról ékszerait, virágdíszét, felgombolja a zöld bársony, aranykálászsal hímzett diszruhát, egy darabig az áttetsző, sárga avarszövet fedí bő palástként testét s így sűtkérezik az őszi napnál, aztán ezt is lehányja magáról, csup n az ökönyvából szűtt, hófehér finom ing fedi duszadó keblét...

En is kimegyek kőborolni a szabadba, de esembe sem jut a haldokló természet fölött keseregni. Ez nem betegszoba itt körülöttem, hanem alkoven. Nem gyászkarpitok bus sühogását hallok a légben, hanem az ágy-mennyezet álmatag, diakrét suttagását. Nem érzek hullaszagot, ellenkezélag: oly illatos, lágy a lég, hogy kellemes szibadást, álmot szívok be vele, Ugy érzem magam, mint mikor a gyermek be surran anyja alvó szobájába s felkiváncsok hosszát az ágyba, hogy ott jó meleg takaró alatt két puha kartól szeliden átölelve, az anyakebre szorítva úgy szenderegessen szon, mint mikor még le nem szakadt róla.

Bizony nem is lenne rossz aludni és aludni mindig, végtelenül, ringatva természetanyánk karjaiban. Szépen megszökni az élet, e rideg, durva mester pálcája alul s bekopogtatni szűlőnk háloaszobája ajtaján:

— Édes anyám, én vagyok, rossz idekűn, boosáss be magadhoz.

Csakhogy nem olyan könnyen nyílik ám meg az ajtó. A természet édes, de szigorú anyja, nem szereti az iskolából hazaszökő éhbetetlen

nebulókat. Nem azért szűtt beannunket, nem azért gyújtott gondolatcsikrát — agyunkban, adott izomerőt karjainkba, hogy visszarettenjünk a lét küzdelmeitől s pityeregve kérjük felmentésünket a fáradalmak alul.

Aztán nem csupa küzdelem az élet. Fára-dalom és gyönyör egymásután váltakoznak. A szenvedés vonaglása a kéj remegésébe megy át. Mig nem le nem hervad halántékunkról az ifjuság rózsaszínűje: szinte duskálunk az örömben. Kábultak vagyunk a friss virág illatától; egy harmatos, csillogó táj esjait lényünk friss-egészséges, életerős voltának elégedett öntudatával tölt el beannunket; szeretünk kimondhatatlanul s mint a buvár, a tenger fenekére, le-szállunk a szerelmi szenvedély mélységeibe, felbukkanunk és újra süllyedünk s ringatjuk magunkat a gyönyör fölséges hullámzásától.

Különös, hogy az ember, mikor meglepi az élet őszkora, csudálkodik azon, hogy vére lecsöndesül, érzékei kifáradtak. Egész erejéből azon volt, hogy kiélvezze magát s jóllakják a természet lakomáján s bálmul, hogy egyszerre ebéd után van, az asztaltól fel kell állani, helyt adni a hátuljövőknek, kiknek több az étvágyuk s kik még nem koptatták el fogaikat.

Valamikor magam is ott ültem az asztalnál s ugyancsak koptattam állkaposaimat.

En nem panaszkodom: eleget éltem.

— Jól érzetem magamat s méltányolai tudtam az élet örömeit. Talán nagyon is. Voltak jó barátaim, szeretőim, gyöngéd pillanataim. Ittam a reménység poharából s takarosan be-csüptem tőle.

Egyszer aztán államra tette kezét, hideg kezét, egy láthatatlan alak s azt sugta a fülembe, hogy elég volt a mulatságból, állj fel,

dolat nem lep meg senkit csak fellelkesít és hálával tölt el, mert hiszen ezt megelőzően már nem egy olyan kegyet nyert a nemzet a királytól — s mind Bánffy miniszterelnöksége alatt — a mely a nemzeti érzések eddig egészen mellőzött kívánságainak adta meg a beteljesülést.

A magyar katonai akadémia, a tiz nemzeti szobor s most Hentzi szobrának elvitele mind a király kegyei, de egyszerűsége mind a király első tanácsosának Bánffy miniszterelnöknek az érdemei is.

És nemcsak a trón szármolyánál, de a monarchiában ép úgy, mint a külpolitikában, valamint belső ellenségekkel, a nemzetiségekkel szemben is mindig érvényt szerez — mint soha egyik elődje sem — az igazi magyar nemzeti iránynak és eszmének, mely ránk nézve csakugyan az egyedül üdvözítő hitvallás.

S az ellenzék, mert a nemzet a választásoknál elejtette őket, Bánffynak küldvén fel egy nagy és diadalmas többséget az országgyűlésre, boszút akar állani s minden fegyverrel küzd, hogy megbuktassa azt a miniszterelnököt, a kinek a magyar nemzeti irány felvirágoztatását köszönhetjük!

Szerencse, hogy az ellenzék nagyon gyenge ahhoz s hogy csak magát fogja megbuktatni ezuttal is, akárcsak a sokat emlegetett utolsó választásokon.

HIREK.

Tájékoztató.

November 14. Közigazgatási bizottság.

November 14. Rendkívüli megyei közgyűlés.

November 27. A nemz. szövetség megalakulása N.-Kikindán.

November 28. Városi közgyűlés.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 8 órától nyitva van; hőgölyök részére kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8 óráig urak részére.

— **Kitüntetés.** Ő felsége lovag Henriquez Henriket, a kikindai 3 huszárezred közkedveltségnek örvendő első osztályú kapitányát, kit igen sokan ismernek Nagybecskerekben is, a „signum laudis“ katonai érdemjellel tüntette ki.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szabó Ferenc nagybecskereki esperes-plébánosnak, azon alkalmából, hogy a „Történelmi nép és földrajzi könyvtár“ című művek gyűjteményéből 60 kötetet adományozott a dévai állami polgári leányiskola részére, köszönetét nyilvánította.

vonulj hátra s készülj, mert anyád, a természet hiv magához.

Egy pillanatra megdöbbentem. Nem számítottam rá, hogy ilyen korán szólítanak haza. Aztán eldobtam a poharamat, kirugtam magam alul a széklet, s azt mondtam: gyerekek.

Most itt ácsorgom anyám előszobájában kűnn a letarolt mezőkön és várom, hogy mikor jön rám a sor.

Minden sárga falevél, mit az utszéli fákról lábam elé sodor a szél, egy-egy meghívó levél anyámhoz, hogy siessek.

Szívesen, kész örömmel. Hát miért is ne menne az ember jó szívvel haza, ha hívogatják. Ugyan mi marasztalna, mi tartóztatna vissza. Hiába nézek hátra, senki, semmi nem maraszt. Mit hagyok itt? Néhány cimborát, kik tovább élnek világukat, mást ültetve le türesen maradt helyemre. Egy egy odaadó Phyrnét, kinek mindegy, akárkinek ölbe kuporodik. Egyforma szürke napokat, százszor megunt egyhangúságát a minpennapos életnek. Elviselt ruhákat, elnyűtt ideákat, kiolvasott könyveket. Min sajnálkozom?

Hogy nem kell eltűnt ásitások közt elszünetni egy hangverseny zene-martyomságát. Hogy nem szükséges elragadtatást effektálnom egy bál fölött, melyben a mamák kinosan aggódnak s szorongatások között lesnek a vadra, míg a kisasszonyok legyeső mögül észlelik a kivágtott derék hatását s hasztalanul igyekesnek a kacórságnak, nagyanyjukról rájuk maradt, elhasznált chablonjai közé valami újat vegyíteni . . .

Nem, ne néssünk vissza. A száraz haraszt sugása azt mondja: csak előre, hagyd azt, a mi a hátad megett van, az neked — savanyu szőlő.

Irányi Ödön.

— **A megyei tiszttakar köréből.** Torontál-vármegye főispánja Kozicz Elemér pancsovai lakost közg. fog. gyakoronokká kinevezte.

— **A tanfelügyelő körben.** Steinbach Antal kir. tanácsos, tanfelügyelő pénteken Kis-Oroszon a községi iskolákat megvizsgálván, Arendaczký N. tanító működését kiválóan dícsérendőnek találta, míg a többinél — mint a „T. H.“-nak Kis-Oroszról jelentik, — nem a legjobb rendet konstata. Tegnapi délelőtt a tanfelügyelő a kikindai községi iskolában tartott vizsgálatot s a tapasztalt kitűnő rend feletti megelégedését jegyzőkönyvileg fejezte ki.

— **Bethlen grófné temetése.** Őzevegő Bethlen Józsefnét, Leiningen tábornok özvegyét szombaton temették el Kolozsváron, impozáns részvét mellett. A temetésen a többi közt ott voltak Jósika Samu báró és neje Bornemissza Tivadar nejjével, Bánffy Ernő báró, Bély Kálmán és Bély Ákos grófok, Zayk Dánielné, Bethlen Miklós, Balázs Károly, Balázs István, továbbá a családtagok. Azonkívül megjelent a kolozsvári 48-as honvéd-egyesület, az országos történelmi emléke-múzeum Hory Béla alelnök és Kuzsók István múzeum-őr vezetése alatt, az egyetemi fiatalok, az iskolák testületileg, a városi tanácsot Kossa aljegyző képviselte, végül nagyszámú gyászoló közönség. — A gyászszertartást Gratz Mór evangélikus lelkész végezte, a kinek hazafias bucsuzatú beszéde és imája után a halottat a Jósika kriptában helyezték örök nyugalomra.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte Kajtár Jenőt, az alibunári járás népszerű főbíráját, a mennyiben elvesztette édes atyját, kihez a legösszintébb fiúi szeretettel ragaszkodott fivérével együtt. A halálozásról a következő jelentést vettük:

Kajtár Jenő maga, valamint testvérei Ödön és István nevében mélyen szomorodott szível tudatja, hogy édes atyjuk Bodonyi Kajtár István életének 76. évében 1898. évi november hó 4-én jobb létre szenderült. A boldogult földi maradványai 1898. évi november hó 6-án délután 3 órakor fogtak a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és az alibunári sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent misé-áldozat Károlyfalván, 1898. évi november hó 7-én délelőtt 9 órakor tartatik meg. Alibunár, 1898. évi november hó 5-én. Aldás és béke lengjen porai felett!

— **Erzsébet királyné emléksobrára** Rónay Olga főispánné gyűjtőívén folytatolag befolyt:

Németh község	10.—
Nagy-Komlós község és lakosai: Nagy-Komlós község 20 frt; 1 frt adtak: Spuler Ferenc, Spuler Irma, Balán A., Kotorics M. és felesége, Kuzhalz Márton, Firtész Miklós, Schilling Gab. kártya, Gross Jánosné, Bogdán Emil, Tutenuj Lajos, Popovics Miklós, Sajó Lajos; 50 krt adtak: Balán Dobra, Schackmann János és Jánosné, Müller Zsigmond, Kristóf József, Tinecz István, Birkenheier János, Blejer László, Merle Ferenc, Hoffmann Györgyné, Kristóf József, Juszt Antal, Tulocz Géza, Illin András; 25 krt adott: Kiroje Tódor; 20 krt adtak: Sádorf Kristóf, Baumgartner Antal, Tirneiz Ferenc, Kemper József, Stancsu Illés, B.-komlói takarékpénztár	45 25
Összeg	55 25
Ehhez az eddigi	10316 97
Eredmény	10372 22

mely összeg részben a Torontáli takarékpénztár és hitelbanknál, részben a nagykikindai közgazdasági banknál van gyűmölösözölge elhelyezve.

— **Bezárt iskola.** Pancsováról írják, hogy a felső városi állami óvodát a járványszerűleg fellépett bárány-himlő járvány miatt bezárták.

— **Steingaszner Ákóst** a megboldogult bírót tegnap délután kísérték ki a Demkókuriáról örök nyugalomhelyére. A temetésen nagy számú elkövető közönség vett részt, a mely megjelent, hogy lerója kegyelete adóját egy sokat szenvedett férfit. A gyászszertartást Szabó Ferenc esperes-plébános végezte Wagner és Raskó lelkész segédlete mellett.

— **Gyermekbetegségek.** Zsombolyán a kanyaró és vörheny, veszedelmes arányokban terjed az iskolás gyermekek között. Nap-nap után érkeznek a községi jelentések a tanítókhoz, értesítvén őket, hogy ez, vagy amaz gyermek negyven napig az iskolától távol tartandó. A hatóság a fertőtlenítés és a betegek gondos elkülönítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtette.

— **Filloxera.** Torontál-vármegye Bogáros községe szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, a nevezett község határát a földmívelésügyi miniszter zár alá helyezte.

— **Katonai szállítások.** A m. kir. szegedi 5. honvéd gyalog ezred 3 zászlóalj legénye részére 1899. évben szükséges marhabusnak és dísznózsirnak biztosítása céljából Nagy-Becskerekben a honvéd laktanyában levő kezeletési irodában 1898. évi november hó 21-én délelőtt 10 órakor nyilvános tárgyalás fogott tartani. Ezen vállalatra vonatkozó ajánlatok mintája, továbbá a szállítási feltételek iránt tájékozásul az illető hirdetések szolgálnak, a melyek a hivatalos órák alatt a N.-Becskerekben állomásozó honvéd-zászlóalj kezeléstervezési irodában (laktanya épület 50. számú ajtó) megtekinthetők.

— **A miniszterium és a kamarák érintkezése.** B. Dániel keresk. ügyi miniszter igen helyes reformot léptetett életbe egyrészt a keresk. és iparkamarák, másrészt a vezetés alatt álló miniszterium iparfejlesztési szakosztálya között levő rendszeres és közvetlen érintkezés nézve. Feltétlenül üdvös lesz ez az állandó kontaktus az érdekeltség képviselője és az intézkedő tényező között, mert szóval sokszor igen sokat lehet megmondani, aminek kifejezésére a hivatalos modoru irás nem alkalmas. Ime a miniszter rendelete.

„Ugy az ipari közigazgatás egyöntetűsége, mint az egyes ügyek gyorsabb és hatályosabb elintézése érdekében kívánatosnak tartom, hogy a kereskedelmi és iparkamarák és a vezetés alatt álló miniszterium időközönként iparfejlesztési, iparkutatási és iparfelügyeleti szakosztályai között lehető sűrű közvetlen érintkezés álljon fenn, melynek alapján a kamarák állandó tájékoztatást nyernének az ügykörükbe tartozó ügyekben intencióimról, én pedig tájékozást merítenék az ország összes vidékeinek fontosabb ipari mozzanatairól.

Ez érintkezést legelőszörűbbnek tartanám olyképen, hogy az összes kamarák titkárai időközönként s lehetőleg két havonként egyszer nevezett szakosztályom főnökének elnöke alatt a vezetés alatt álló miniszteriumban értekezletet tartassanak, amely alkalommal nemcsak egyes fontosabb és elvi jelentőségű ügyek, hanem különösen az egyes kamarai kerületek közgazdasági helyzete is megvitatás tárgyát képezhetné.

Ily módon nézetem szerint az ügyek elintézése is helyesebb mederbe volna terelhető, a mi ugy a központi kormányzat, mint a kamarák érdeke.

Ehhez képest felhívom a kamarát, hogy ezen értekezletekre — melyekre a titkárokat nevezett szakosztályom főnöke közvetlenül fogja meghívni — küldje ki állandó megbízatással titkárát. — Az első ily értekezlet időjét folyó évi november hó 19-én délelőtt 10 órára tűzöm ki.

— **Kisértetek.** Az aradi temetőbe jövő év március 13-án felállítják egy kora elhunyt fiatal tüdővésztes poétának a sírkövét. Ez ugyanazon napon megjelennek az elhunyt poétának, Hrabovszky Lajosnak utolsó versei is a „Kisértetek“ című kötetében, melynek verseit még ő maga rendezgette össze. A sorvasztó látót már remegtek a kezei. Árva, rideg kórházi ágya körül már ott suhogtak, ott lebegtek a siroknak, a tulvilágnak kísértetei. Csalogatták a halódó poéta boldogtalan lelkét a csúbitó, a főhéher fosslékony testü kísértetek, akikkel viaskodván, alkudozván midőn utolsó versét megírta az értevény, a ritka szép tehetségű fiatal kis poéta — meghalt! . . . Most sírkövet állítanak neki. Ugy lehet kerülni fog olyan pápaszem, tudós férfi is, aki ez utolsó kötet verseiből a poéta léleknek a nagyságát, égies lángolását is ki fogja olvasni, kimagyarázni azt a nagy világ előtt is. Aude a Kisértetek csak nevetik ezt, mert a siron túl már nincsen sem öröm, sem fájdalom és ki emide annyit szenvedett, annyit csalódott, most már megtudná ezt maga is mondani, mint ez a tüdővésztes fiatal poéta, aki ma már maga is csak kísértet. Kisérteje bus emlékeddel a baráti sziveknek és annak a fehérkezü szép fiatal lánynek, akit várt a legutolsó percig, mindig várt, hogy majd jöni fog és először és utoljára megcsókolja az ő látót égő homlokát. De csak csalogatott az ideál. Mint csalogatni szoktak ezek a fehérkezü asszonyok s lányok, kikért sorvadoz a bolondos poétának a szívük.

Szinház.

= A hálókocsik ellenőre. A bohózatirók igazi hazája csak Franciaország marad, mert a francia szellemesség mindenkor győzedelmeskedik a vastag színeket használó angol humor fölött, a mely tudvalevőleg hatást vár a boxolástól is; de jóval fölülemelkedik az erőltetett német „kedélyeskedésen“, nem is említve a magyar bohózatokat, mert hát jó rég megmondta Kálmán király, hogy... de strigis vero, quae non sunt... Az igazi francia szellem költözött szombaton a színházba Bisson, a közönség régi kedvence legújabb darabjával. A nagy bohózatiró, kit még eddig nem mult senki sem felül, ezuttal nem a mese eredetiségével hódított, — mert hát abból kifogy még Bisson is — hanem előszedett egy sablont a kikapós férjéről s kicirkalmazta olyan szépen, annyi ötlettel, szcenikai segítséggel, hogy senkinek sem jutott eszébe a „kopott mese“ fölé gondolkodni. Nem is vigjáték a „Hálókocsik ellenőre“, hanem bohózat a legjavából, a mely magával ragadja a közönséget s olyan derűtséget fakaszt, hogy a színház — tulás nélkül mondván — reng a kacagástól. Igaz, hogy ezt a kacagást — a legfőbb isben — nem olyan helyzetek idézik elő, a melyeket fiatal leánykák is végignézhethetnek, de hát konstatáljuk, hogy alig is volt szombaton leány a színházban. Az előadás, tekintve, hogy a darabot először adták, elég gyors tempóban gördült le s a szereplők sok igyekezetet fejtettek ki. B. Szabó József és Szalóky Dezső miután az ál és valódi ellenő érdemeinek pompás játéukért elismerést, a mennyiben kifogyhatlan kedvvel iparkodtak diadalra juttatni a darabot. Csetényi Juliskát dískréte játékaért hívták felvonás után a lámpák elé. Környei Béla betyáros allűrökkel játszotta meg a borügynököt. Fehér Laurán kívül, ki teljesen beleléte magát a kacsintató hölgy passzív szerepébe, szerepeltek még Hevesi, Dulics Mariska és Kantai Teréz.

= Falu rossza. A legjobb magyar darab, a melynél különbet nem irtak eddig a század végi színművek, pompás előadásban került tegnap este színre. A színház is csaknem egészen megtelt intelligens közönséggel, a mi fényes ófólata annak a balhiedelemnek, mintha az emberek nem lennének már kíváncsiak többé a népszínművekre. Jó darabot mindenkor megnéz az ember, de aztán megkívánja, hogy jó legyen s ne holmi kényeszerűségből összetakolt história. Viszont az előadásra, a szereplőkről csak jót mondhatunk. Pálfi Nina tiszről pattant Finom Ruzsi volt, kinek majdnem minden nótáját meg kellett ismételn. Karácsonyi Mariska (Bátka Teréz), Dulics Mariska (Feledi Boriska) pompás játéukért érdemelnek elismerést. Környei szép baritonja tegnap sem tévesztette el hatását. A többi szereplők: Batoai, Hevesi, Németh, Szalóky szinte vetekedtek egymással, hogy a lehető legjobbat nyújtsák. — th —

= Szalóky jutalomjátéka. Holnapután, szerdán megismétlik a „Hálókocsik ellenőre“-t, a mely alkalommal a társulat tehetséges és sokoldalú fiatal tagja, Szalóky Dezső veszi ki jutalomjátékát. Szalóky bőven rászolgál a pártolásra s reméljük a közönség már csak a pompás darab iránti érdeklődés miatt is megtölti a színházat.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése november 7-én.)

Budapest, nov. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén Polónyi Géza szóvá tette a legutóbbi ülés eseményeit és módosító indítványt nyújtott be a jegyzőkönyvet illetőleg. Az ellenzék kívánságára elrendelik a névszerinti szavazást, mely óriási többséggel elveti Polónyi indítványát.

Ezután arra rendelte el az elnök a szavazást, hogy Molnár apát megtartsa-e ma interpellációját.

A ház nagy többséggel szerdára halasztja az interpelláció megtartását

Kornis beszéde után

Bánffy báró miniszterelnök jelentkezett szólásra, ki a jobb oldal által nagy tetszéssel fogadott beszédében halomra döntötte mindazon érveket, melyekkel az obstrukció hívei a Bánffy-kabinet politikáját megtámadta.

A miniszterelnök kijelenti nagyhatású beszédében, hogy nem tehet eleget az ellenzéknek abban, hogy az önálló vámtérület hívének jelentse ki magát, mert nem szándékozik most az önálló vámtérületet behozni, miután azt a nép érdekében megfelelőnek nem tartja. Erről hővebben nem nyilatkozhatik, valamint arra nézve sem adhat felvilágosítást, hogy mi fog történni, ha a Háznak benyújtott kiegyezési javaslatok keresztülvitele lehetlenné válik? Nincs szokásban, ha más országgal kötendő szerződésről van szó, ily esethezről nyilatkozni, különben is mindkét kormány megegyezett abban, hogy a kiegyezési javaslatokban lényeges módosítás nem fog történni. (Helyeslés jobbfelől.) A Desseffy ügyben nem talál semmi olyan momentumot, a mi sérelmes volna bárkire. Az, hogy ő négysemközti beszédében informáltatta magát, vita tárgyát nem képezheti a Háznál. Különben is Desseffy nyilatkozatából kitűnik, hogy ő nem akarta a főszolgabíró szöszegésre birni. (Éljenzés.)

Lukács Gyula röviden reflektálván a miniszterelnök válaszára, fenntartja állításait.

Bánffy miniszterelnök újból felszólalván, kijelenti, hogy a főispánnal is tárgyalta ezen ügyet; kivel szemben ki is jelentette, hogy bármily kellemetlen is a kormánynak a főszolgabíró állásfoglalása, határozottan ellenzi, hogy annak bármilyen kellemetlensége legyen ez ügyből kifolyólag. (Zajos helyeslés.)

Miniszterelnök és főszolgabíró.

Budapest, okt. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Desseffy főszolgabíró, kit a legutóbbi időben sokat emlegettek a képviselőházban azon a címen, hogy a miniszterelnök reá a legutolsó választások alkalmával állítólag pressziót gyakorolt volna, — ma nyilatkozatot tesz közé a lapokban, melyben elmondja az egész „esetet“. E szerint a miniszterelnök annak idején magához hívatta őt, hogy tudakozdják a monori választókerület helyzetéről. Desseffy kijelentette, hogy távol tartja magát a mozgalomtól, mert már Lukács Gyulának ígerte a szavazatát. Erre a miniszterelnök csak azt jegyezte meg:

— Súlyt fektetek arra, hogy a főszolgabírák a hivatalos jelöltet támogassák. Ebből eléggé kiténik, hogy a miniszterelnök nem gyakorolt rá pressziót.

Az önálló rendelkezés.

Budapest, nov. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az O. É. jelenti: Több lap véleménye szerint az önálló rendelkezésről szóló javaslatok teljesen elkészültek és legközelebb már a Ház elé kerülnek. Tudtunkkal a kormány egyelőre bevárja az osztrák dolgok fejlődését és a javaslatokkal, melyek csakugyan elkészültek, csupán akkor áll elő, ha kétségtelenül bizonyul, hogy a kiegyezés parlamentáris elintézése Ausztriában lehetetlen.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, nov. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik: A semmitűszék bírái által megvizálgandó iratok közt fényképmásolatban van Münster gróf leányainak több, Berlinbe intézett levele, melyeket a határon fogtak el. Ezek állítólag bizonyítják Dreyfus bűnösségét.

Háboru Fasodáért.

Budapest, nov. 7. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból jelentik: Devenportban, Anglia nyugati katonai kerületében a csapatok mozgósítási parancsot kaptak.

A tőzsdéről.

Budapest, november 7. (A nagybecsereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat kielégítő, vételkedv korlátozva, forgalom 25.000 mm., az árak 5 krral olcsóbbak. Kötöttet:

Buza márciusra	9 40— 9 50
Tengeri novemberre	4 62— 4 64
Zab 1899 márciusra	5 92— 5 94
Repce	12 60—12 70

VASUT-ÜGYEK.

11860. sz. 1898.

Torontáli h. é. vasutak.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszszük, miként igazgató-ságunk a temesvár-módosi h. é. vasutizagató-sággal egyetértőleg hozott határozatával a torontáli helyi érdekű vasutak összes saját és üzemkezelésben lévő temesvár-módosi vonalaira 1899. évre érvényes menet-díjkezdőmenyek lényegére, a féláru menetjegyek váltására jogosító évi arcképes igazolványok kiváltására, illetve azok igénybe vételének módzataira nézve a következő szabályokat állapította meg.

Féláru menetjegy váltására jogosító igazolványok és átköltözésközi igazolványok 50% os díjmérséklés mellett szállításra jogosító szállítási utalványok kedvezményére igényt tarthatnak:

a) Az 1893. évi IV. t.-c. alapján kinevezett rendes alkalmazásban álló hivatalos esküt tett állami tisztviselők, altisztek és szolgák, állami tanárok, tanítók és tanítónők;

b) állami és vasuti oly nyugdíjas alkalmazottak, kik díjazott tisztséget avagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek, ha ezen körülmény a lakhelyükön székelő közigazgatási előjáróság által az igazolvány engedélyezése iránt benyújtott folyamodványon szabályszerűleg igazolva van.

c) Törvényhatóságok évi fizetést élvező hivatalos esküt tett oly alkalmazottai, kik az 1886. évi XXI. t.-c. alapján rendszeresített állásokat töltöttek be.

A féláru menetjeggyel való utazás kedvezménye csak a távolsági forgalom vonalszakaszába eső viszonylatokban érvényes. A díjazás szerinti szomszédos forgalmi viszonylatokra, valamint a keskenyvágányú vonal helyi forgalmára nem terjed ki. Ezen viszonylatokban a rendes menetdíj, illetve a menyiben ennél a távolsági forgalmi viszonylat I. vonalszakaszának kedvezményes menetdíja olcsóbb, azaz fizetendő.

Azon fent a)–c) alatt felsorolt állami és törvényhatósági alkalmazottak, kiknek évi fizetése a lakbér illetményen kívül 800 frt vagy ennél több, az utazási és átköltözésközi kedvezményre a maguk, úgy a velük együtt élő hitvestárs, a családi kötelekben szülői ellátás alatt álló még keresésképtelen gyermekeik, valamint együtt utazó cselédjeik részére csak az esetben tarthatnak igényt, ha a naptári évre szóló arcképes igazolványt a maguk részére 1899. évre folyó évi december hó végéig vagy ha évközben foglalják el állásukat, a kinevezetésüket, illetve megválasztásukat követő hónap végéig kiváltották.

Az arcképes igazolványok az illető alkalmazottnak hivatali felsőbbbsége által igazolt, illetve ennek hivatali pecsétjével s pártoló láttamozásával ellátott bélyegtelen folyamodványára állítatnak ki. Ezen folyamodványhoz a kérelmező látogatójegy nagyságu arcképe és 2 frt kiállítási illeték csatolandó.

Az év végével beálló munkatorlódnásnak és az ebből származó késedelemnek elejét vevendő, figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy saját érdekében cselekedzenek, ha az arcképpel és kiállítási illetékekkel felszerelt folyamodványokat hivatali felsőbbbségükhöz, nyugdíjasok fentjelzett szabályszerű igazolásal ellátott kérvényeiket közvetlen alulirt igazgatóságokhoz már most mielőbb beadják, felkérve egyúttal a hivatali főnökségeket, hogy kérelmezők arcképeit a kezelési illetékekkel és 2 példányban szerkesztendő névjegyzékkel együtt a teendőkhöz lehetőségek szerinti pontjából hozzánk mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Azon tisztviselők, kik az évi arcképes igazolványt a maguk részére megváltották, családtagjaik részére féláru menetjeggyel való utazásra jogosító egyszerű utazásra szóló igazolványért a torontáli helyi érdekű vasutak illetékes igazgatóságokhoz esetről esetre kell folyamodniuk.

Kérvényük a hivatali felsőbbbség által, hivatali pecsétjének alkalmazása mellett azon megjegyzéssel láttamozandó pártolólag, hogy a sa-

lédő számu arcképes évi igazolványal van ellátva.

Atkötőkódési ingóságokra nézve új kinevezés, illetve megválasztás vagy áthelyezés alkalmából szükségessé váló atkötőkódéseknél, úgy az állami, mint a törvényhatósági tisztviselőknek engedélyezett 50%-os díjmérséklésre jogosító szállítási utalványok kiállításáért ugyan-csak a torontáli helyi érdekű vasutak üzemeltetőségéhez nyújtandó be a folyamodvány. Pártoló látmozására nézve ez esetben is a fenti szabály mérvadó.

Megjegyeztük itt, miszerint azon tisztviselők, kik saját részükre az évi arcképes igazolványt kiváltották, hogy a félru menetjegyek váltására jogosító igazolványok esetről-esetre kérelmezésé től felmentessenek, fentjelzett családtagjaik részére az illetők arcképeinek, egyenkint 1 korona kiállítási illetéknek előzetes beküldése ellenében külön-külön arcképes igazolványt színtén nyerhetnek.

Esetről-esetre folyamodhatnak félru menetjegy váltására jogosító igazolvány kiállításáért a lakbér illetményen kívül 800 frtnál kevesebb évi fizetést élvező arcképes évi igazolvánnyal nem bíró állami vagy törvényhatósági alkalmazottak a maguk, vagy a velük együtt élő hiteltárs, családi kötelekben szülői ellátás alatt álló még keresetképtelen gyermekeik, valamint velük együtt utazó cselédjeik részére.

As ez iránti folyamodványok pártoló látmozására nézve ugyancsak a fenti szabály mérvadó.

Megjegyeztetik, hogy a szolgáló minőségük cselédjeikre nézve menetdíj kedvezményre igényt nem tarthatnak s hogy a fenttárgyalt utazási kedvezmények a törvényhatósági tisztviselőket, aliszteket és szolgálókat illetőleg csak a megyei alkalmazottakra terjesztetvén ki, a községek (rendezet tanácsosa bíró városok, nagy és kis községek) alkalmazottai ezen kedvezményben önként érhetőleg nem részesülnek.

As 1898. évi kiállítás arcképes igazolványok érvényessége 1898. évi december hó 31-én lejár és ezek 1899. évben félrujegy váltására fel nem használhatók.

Nagybecskereken, 1898. évi nov. hó 1-én.

Az igazgatóság.

Torontáli helyi érdekű vasutak.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. cz. utazó közönség tudomására juttatni, miszerint a nagybecskerek-bégapart-uj-zsombolyai keskenyágányú vasútvonalon a személyszállító vonatok az 1898. évi október hó 1-ével kiadott menetrendhirdetményünkben közzétett menetrendtől eltérőleg folyó hó 24-ikétől kezdődőleg további intézkedés az alábbi menetrend szerint fognak közlekedni.

Nagy-Becskerek-Bégapart-Uj-Zsombolya.

Oda.				Vissza.				
V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Állomások				
522.	502.	524.	504.	521.	501.	523.	503.	
II-III. o.	I-III. o.	II-III. o.	I-III. o.	II-III. o.	I-III. o.	II-III. o.	I-III. o.	
212	437	1140	624	ind. N. Becskerek-Bpart	645	1049	158	1123
216	441	1144	628	Német-utca	641	1045	154	1119
219	444	1147	631	Ferencz József-tér	638	1042	151	1116
223	448	1151	635	Korona-szálloda	634	1038	147	1112
227	452	1155	639	Temesvári-utca	630	1034	143	1108
*231	*456	*1159	*643	Nagy Becskerek-Vámház	*626	*1030	*139	*1104
258	517	1226	704	Klekk	601	1010	114	1044
323	537	1251	724	Katalinfalva	537	950	1260	1024
340	550	108	737	Béga-Szent-György	519	937	1232	1011
405	609	133	756	Itvornok Rogendorf	455	917	1208	953
430	631	158	818	Csősztelek	435	900	1147	936
*444	*643	*212	*830	Pálmajor	*415	*842	*1127	*923
*455	*652	*223	*839	Jánosmajor	*404	*833	*1116	*914
518	710	246	857	Magyar-Czernya	343	816	1055	857
*524	*715	*252	*902	Karolinamajor	*335	*810	*1047	*844
*531	*722	*259	*909	Leonamajor	*328	*803	*1040	*837
556	743	324	930	Német-Czernya	305	743	1017	817
*603	*750	*331	*937	Juliamajor	*256	*734	*1008	*809
627	813	355	1000	érk. Uj Zsombolya	232	711	944	746
637	815	400	1005	ind. Uj-Zsombolya	—	708	907	731
643	821	406	1011	érk. Zsombolya	—	703	900	725
937	953	738	1235	érk. Szeged	—	455	—	559
814	—	431	—	Temesvár-Józsefváros	—	510	750	—
125	125	—	715	érk. Budapest-nyugati pályaudvar	—	1035	—	230

Megjegyzések:

1. Az állomások neve mellett balról álló időadatok felülről lefelé, a jobbról állók pedig alulról felfelé olvasandók.
2. Az indulási és érkezési idők közép-európai időre vonatkoznak.
3. Az éjjeli idő, esti 600 órától reggeli 500 perczig, a perczeket jelző számjegyeknek aláhuzásával van kitüntetve.
4. A csatlakozó vonalak kisebb betűkkel vannak nyomtatva; a gyorsvonatok által közvetített csatlakozások időadataiban az órák vastagabb számjegyekkel vannak nyomtatva.

Nagy-Becskerek, 1898. évi október hó 22-én.

Az üzemeltetőség.

Hirdetések.

375. szám 1898.

965-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a török-becsei kir. járásbíróság 4397. polg. 1898. számu végzése által Krausz M. Miksa nagyikindai cég, mint végrehajtó s javára Paity Vlada s Gyura karlovai lakosok ellen 114 frt 95 kr. tőke, ennek 1898. évi március hó 19-ik napjától számítandó 6% kamatai s eddig összesen 49 frt 68 kr. perkölttség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- s felülfoglalt és 430 frtra becsült ló, kocsis és birkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V-100/5. polg. 1898. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Karlován a község házában leendő eszközzésére 1898. évi november hó 28-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Kelt Török-Becsen, 1898. évi október hó 31-ik napján.

Rankovits István,
kir. bír. végrehajtó.

Kitünő, elsőrendű

széna

préselve, csomagonként a 50 klgr.

1 frt 40 krért kapható 962-3.2

Eckstein Mátyás és fiánál.

Basahid község előjáróságától.

4277. kig. szám. 1898.

966-3.2

Hirdetmény.

Alulirt község előjárósága ezennel közhírré teszi, miszerint itthelyt: egy 1 1/2 éves kékcs, bal fülére jegyes bíka vétett bitangság b, mely állat igazolt tulajdonos nem jelentkezése esetén f. évi november hó 27-én d. e 8 órakor a község-házán nyilvános árverésen el fog adatni.

Basahid, 1898. november 4 én.

Szávics,
jegyző.

Bákits,
bíró.

Ház-eldaás.

A Gizella-parton, a 266. sz. ház fateleppel együtt (a régi kórházzal szemben) és

950-3.3

az Aradaczi-utcában a 162. sz. lakóház, — mindkettő ujonnan építve, — szabad kézből azonnal eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy a Gizella-parton 2755. sz. a. Kurländer-udvar Telefon 89. sz.

elsőrendű **száraz tűzifa**

és Wildensteinsegen—Richterhof-féle

legjobb **porosz szalon-kőszén**

számára második elrusító helyet nyitottam és igyekezni fogok tisztelt vevőimet szolid és pontos kiszolgálás által mindenkor kielégíteni.

Korona-utca 585. szám alatti eddigi fatelepemen ezután is elsőrendű tűzifa és valódi porosz szalon-kőszén szolgáltatok ki és kérem a t. közönséget, hogy eddigi jóindulatát ezután is tartsa meg irántam.

668-75.42

Kiváló tisztelettel

Telefon 35. sz.

KURLÄNDER IMRE.

Telefon 35. sz.

A Kurländer-udvarban még egynéhány ujonnan épült üzlethelyiség bérbeadandó.

Hirdetések felvétetnek a „Torontál” kiadóhivatalában.